

3.1 Lokale heffingen

Met lokale heffingen dragen inwoners en ondernemers in Amsterdam bij aan het welzijn, de leefbaarheid en voorzieningen in onze stad.

Ook in 2025 heeft de gemeente een belangrijk deel van haar inkomsten uit lokale heffingen ontvangen. Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen, retributies en leges.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente zonder dat hier een directe tegenprestatie tegenover staat.
- Retributies worden geheven als de gemeente één van haar bezittingen ter beschikking stelt, of als de gemeente een dienst verleent aan een individu of onderneming.
- Leges zijn vergoedingen voor kosten die de gemeente maakt voor administratieve handelingen, zoals het geven van informatie en het verstrekken van vergunningen.

In het eerste deel van deze paragraaf besteden we aandacht aan de verschillende soorten lokale heffingen die we in Amsterdam hanteren. In het tweede deel gaan we in op de lokale lastendruk en vergelijken we deze met de andere G4-gemeenten: Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

Belastingen, retributies en leges

Tabel 1. Overzicht totale opbrengsten belastingen, retributies en leges.

Bedragen x € 1 miljoen	Rekening 2024	Najaarsnota 2025	Rekening 2025	Verschil	Afwijking %
a. OZB	296,7	405,1	415,1	10,1	2,48%
b. RBR gebruik	0,6	0,6	0,7	0,1	11,07%
c. Rioolheffing	94,0	108,5	108,7	0,3	0,25%
d. Toeristenbelasting	286,4	275,7	274,9	-0,7	-0,27%
e. Binnenhavengeld	4,0	4,4	5,8	1,4	30,38%
f. Vermakelijkheidsretributie te water	13,5	15,1	14,8	-0,3	-2,06%
g. Precariobelasting	10,0	10,6	10,1	-0,5	-5,08%
h. Reclamebelasting	5,3	5,7	6,0	0,3	5,48%
i. Afvalstofheffing	167,9	167,8	169,1	1,4	0,82%
j. Reinigingsrecht	11,3	12,6	13,0	0,4	3,02%
k. Parkeerbelasting	339,1	360,5	360,5	0,0	0,01%
l. Marktgelden	5,4	5,5	5,0	-0,5	-9,01%
m. Lijkbezorgingsrechten	7,7	8,0	8,3	0,3	3,60%
n. Leges	100,0	104,2	106,4	2,2	2,15%
Totaal	**1.341,98**	**1.484,20**	**1.498,46**	**14,26**	**0,96%**

A. Onroerendezaakbelasting (OZB)

De baten voor de OZB zijn € 10,1 miljoen hoger dan gemeld bij de Najaarsnota 2025. Dit is met name het gevolg van bouwterreinen waarvan de waardering tot afronding is gekomen. Dit betekent dat aan de betreffende partijen aanslagen zijn opgelegd.

B. Roerende-ruimtebelasting (RRB)

Eigenaren van roerende woonruimten, zoals woonboten, en eigenaren en gebruikers van roerende bedrijfsruimten betalen RRB. De heffing is gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde. De baten uit de roerende ruimtebelasting (RRB) zijn € 0,1 miljoen hoger dan begroot.

C. Rioolheffing
Voor het beheer en onderhoud van het rioolstelsel betalen eigenaren van woningen en bedrijfspanden een rioolheffing.
De baten van de Rioolheffingen vallen € 0,3 miljoen hoger uit vanwege doorontwikkeling van het zicht op het belastbare areaal, en zijn daarmee in lijn met de begroting.

D. Toeristenbelasting
We heffen Toeristenbelasting voor overnachtingen van niet-ingezetenen. Het tarief is een percentage van de overnachtingsvergoeding in hotels, hostels, campings en andere belastingplichtige accommodaties. Het is in Amsterdam mogelijk onder voorwaarden af en toe de eigen woning te verhuren aan toeristen. Ook over de inkomsten hieruit moet de verhuurder toeristenbelasting betalen.
De baten Toeristenbelasting vallen € 0,7 miljoen lager uit door een grotere toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren vanwege een toename van het aantal faillissementen en bedrijfsbeëindigingen.

E. Binnenhavengeld
Hogere baten Binnenhavengeld omdat er meer is geïnd. Dit is het gevolg van het verlagen van de milieukorting op het reguliere binnenhavengeldtarief naar 35 procent voor uitstootvrije en hybride vaartuigen (zonder dat er veel vignethouders hebben opgezegd), het uitvoeren van controles en communicatie over vignetplicht. Ook de invoer van de uitstootvrije zone in 2026 en de dispensatie voor niet elektrische vaartuigen heeft een rol gespeeld alsmede de vignetplicht bij Sail 2025.

F. Vermakelijkheidsretributie (VMR)
Iedereen die tegen betaling bedrijfsmatig amusement, ontspanning of vermaak op het water aanbiedt, betaalt VMR. Dat geldt bijvoorbeeld voor rederijen. Daarnaast heffen we VMR voor betaalde evenementen in de openbare ruimte.
De baten VMR zijn € 0,3 miljoen lager dan begroot. Dit is onder andere het gevolg van een gerechtelijke uitspraak die erfpachtlocaties uitsluit (€ 0,3 miljoen).

G. Precariobelasting
We heffen precario voor het privégebruik van de openbare ruimte voor terrassen, uitstallingen en ligplaatsen voor woonboten, bedrijfs- en passagiersvaartuigen. De baten zijn € 0,5 miljoen lager dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaak:
Bij het ramen van de opbrengsten precariobelasting voor terrassen is uitgegaan van een herijkt areaal, op basis van de verleende terrasvergunningen. Het areaal is door deze herijking aanzienlijk toegenomen, op grond waarvan de begroting 2025 is verhoogd. De herijking heeft echter ook geleid tot meer bezwaren, op grond waarvan de begroting bij de voorjaarsnota neerwaarts is bijgesteld. Het effect waarvoor de herijking heeft plaatsgevonden is echter nog iets groter geweest.

H. Reclamebelasting
Reclamebelasting heffen we op openbare aankondiging om verrommeling van het straatbeeld tegen te gaan en ondernemers te stimuleren om minder of kleinere reclame-uitingen te plaatsen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg.
De opbrengsten van de reclamebelasting zijn in 2025 € 0,3 miljoen hoger dan begroot, vooral door het afwikkelresultaat van oudere jaren.

I. Afvalstoffenheffing
Voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval betalen huishoudens afvalstoffenheffing. De baten van de afvalstoffenheffing zijn € 0,7 miljoen hoger dan begroot en komt voort vanuit afwikkelresultaten op oude jaren. De lasten voor kwijtscheldingen van afvalstoffenheffing zijn € 0,6 miljoen lager dan begroot.

J. Reinigingsrecht
Bij bedrijven en instellingen die geen contract hebben met commerciële afvalinzamelaars, zamelt de gemeente het bedrijfsvuil in. Voor het inzamelen en verwerken van bedrijfsvuil betalen ondernemers reinigingsrecht. De opbrengst Reinigingsrecht is 0,4 miljoen meer dan begroot. Deze meeropbrengst is het gevolg van areaalgroei.

K. Parkeerbelasting
De lagere lasten van € 0,03 miljoen worden gerealiseerd ten opzichte van een begroting die bij de najaarsnota € 6,2 miljoen naar beneden bijgesteld is. Ten opzichte van de initiële begroting (inclusief de wijzigingen in de Voorjaarsnota 2025) zijn deze dus vrijwel gelijk gebleven. De lagere lasten zijn ontstaan door correctie op afdrachten uitgegeven door P1. € 0,2 miljoen hebben betrekking op diverse correctie gedurende het jaar. € 1,3 miljoen heeft betrekking op een foutieve boeking in de administratie van P1. Bij de eerste analyse was het resultaat hogere baten van € 1,5 miljoen. Naar aanleiding van deze correctie van € 1,5 miljoen zijn de baten volgens de Najaarsnota 2025 gerealiseerd.

L. Marktgelden
Marktgelden worden bij de marktkoopman in rekening gebracht als vergoeding voor het gebruik van gemeentegrond en voor de levering van elektriciteit, de afvalverwerking en het reinigen van het marktterrein. De realisatie wijkt iets af van de begroting,

enerzijds omdat de afdracht van de BTW van de Pin betalingen van de niet vaste markt handelaren niet is begroot, anderzijds vanwege een afname van het aantal marktondernemers en daarmee lagere baten uit marktgelden.

M. Lijkbezorgingsrechten
In tegenstelling tot de meeste andere gemeentelijke dienstverlening zoals de uitgifte van een paspoort of het ophalen van het huisvuil, is bij de tarieven voor lijkbezorging sprake van marktwerking. In de regio Amsterdam zijn naast de gemeentelijke begraafplaatsen en crematoria ongeveer tien andere begraafplaatsen en crematoria actief. De gemeente faciliteert ongeveer 35 procent van de uitvaarten van overleden Amsterdammers. Bij de beoordeling van de tarieven is het principe dat er één tarief is voor gelijke dienstverlening deels los gelaten. De ligging en omvang van de begraafplaats en de faciliteiten vragen om een meer individuele bepaling van de tarieven.

Het college heeft in retraite voor de Begroting 2023 besloten om de indexering van de lokale heffingen te harmoniseren. De gemeentelijke begraafplaatsen en crematoria van Amsterdam opereren in een concurrerende markt. Het hebben van marktconforme tarieven is noodzakelijk om een gezonde financiële exploitatie te behouden.

Gelet op de aard van de begraafplaatsen kunnen er verschillende tarieven voor grafrechten en bijdrage aan onderhoud begraafplaatsen zijn. De geraamde opbrengst van alle tarieven tezamen dekken alle werkelijke kosten, die met de exploitatie van de begraafplaats/crematorium zijn gemoeid.

De lijkbezorgingsrechten zijn geen onderdeel van de lokale lastendruk, omdat er geen verplichte afname van de dienstverlening is. Lijkbezorgingsrechten worden niet kwijtgescholden.

N. Leges
Leges zijn vergoedingen die inwoners en bedrijven betalen voor onze dienstverlening. De legestarieven worden op basis van begrotingscijfers, voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld. De wet vereist dat de legesverordening moet zijn vastgesteld vóórdat de leges worden geheven. Alle legestarieven staan in de legesverordening en -tabel. De leges 2025 staan op www.amsterdam.nl.
Elk jaar stelt de gemeenteraad de legesverordening voor het daaropvolgende jaar vast. Daarbij is voor 2026 besloten om paragraaf 8.6 (nul-emissiezone) in een aparte legesverordening onder te brengen.

Toelichting leges
Bij leges onderscheiden we drie soorten dienstverlening:
1. Algemene dienstverlening
2. Fysieke leefomgeving
3. Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de werkelijke legesopbrengsten per hoofdstuk van de legestabel, onderverdeeld naar de drie soorten dienstverlening. Hierbij hebben we de werkelijke opbrengsten en aantallen uit 2025 vergeleken met de begroting van de najaarsnota 2025. Daartussen zijn afwijkingen zichtbaar.
De belangrijkste afwijkingen worden toegelicht.

Algemene Dienstverlening

H2 Burgerzaken
Per saldo € 1,0 miljoen hogere legesopbrengsten burgerzaken als gevolg van hogere aantallen dan begroot voor reisdocumenten, rijbewijzen en huwelijksvoltrekkingen in combinatie met lagere legesopbrengsten voor verklaringen en basisregistratie personen als gevolg van lagere aantallen.

H7, H8 en H9 Vergunningen
Per saldo € 1,4 miljoen hogere legesopbrengsten uit vergunningen voor Openbare Ruimte (H7), Verkeer en Vervoer (H8) en Binnenwater (H9). De hogere opbrengsten bij H7 en H8 compenseren daarbij de lagere realisatie bij H9. Bij H7 en H8 was het aantal aanvragen hoger dan verwacht. De lagere opbrengst bij H9 hangt samen met ontwikkelingen binnen dit hoofdstuk, waardoor de realisatie is achtergebleven ten opzichte van de raming.

Fysieke Leefomgeving

De realisatie van de legesopbrengsten fysieke leefomgeving (bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu) is in 2025 € 0,4 miljoen lager dan voorzien in de Najaarsnota.

Dit wordt aan de ene kant verklaard door tegenvallende opbrengsten van de bouwleges in het grootstedelijk gebied ter hoogte van € 1,4 miljoen (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied). Dit komt onder andere door het afronden van dossiers uit eerdere jaren en het neerwaarts bijstellen van legesaanslagen na bezwaar of beroep. Tegelijkertijd zijn de leges omgevingsvergunningen bij de stadsdelen juist hoger uitgekomen, met een positief resultaat van € 1,0 miljoen ten opzichte van de Najaarsnota (waaronder incidenteel € 0,6 miljoen in stadsdeel Zuidoost na het faillissement van een projectontwikkelaar). Dit komt doordat sommige grote bouwprojecten complex zijn en aanvragen worden opgesplitst of uitgesteld. Door de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 januari 2024 is de legestabel ingrijpend gewijzigd. De mogelijkheid tot gefaseerde vergunningaanvragen voor het ruimtelijk deel en het bouwtechnisch deel resulteert in een verschuiving in het moment waarop de legesopbrengsten worden gerealiseerd.

Europese Dienstenrichtlijn

H6.5 Evenementen
Binnen de leges Europese Dienstenrichtlijn is bij evenementen € 0,6 miljoen meer gerealiseerd dan begroot. Dit hangt samen met (enkele) grote evenementen in 2025.

H4 Milieubelastende activiteiten
In de begroting 2025 en daarmee NJN 2025 waren de milieubelastende activiteiten opgenomen onder de Europese Dienstenrichtlijn (EDR). In het jaarverslag 2025 vallen deze activiteiten onder de fysieke leefomgeving.

Tabel 2. Algemene Dienstverlening

Hoofdstuk legestabel *(bedragen x € 1.000)*	**Najaarsnota 2025**	**Rekening 2025**	**Verschil met Najaarsnota**
H1 Informatie + H11 Algemeen	411	451	40
H2 Burgerzaken	25.895	26.890	995
H5 Fysieke leefomgeving (5.5 en 5.6)	81	244	163
H6 Economie en Milieu (6.2 en 6.7.7)	174	56	-117
H7 Openbare Ruimte	7.416	8.683	1.267
H8 Verkeer en Vervoer	14.287	14.968	681
H9 Binnenwater	608	44	-564
Totaal Algemene Dienstverlening	**48.872**	**51.336**	**2.465**

Tabel 3. Fysieke Leefomgeving

Hoofdstuk legestabel *(bedragen x € 1.000)*	**Najaarsnota 2025**	**Rekening 2025**	**Verschil met Najaarsnota**
H3 Omgevingswet en H4 Milieubelastende activiteiten	**46.454**	**46.022**	**-432**

Tabel 4. Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

Hoofdstuk legestabel *(bedragen x € 1.000)*	**Najaarsnota 2025**	**Rekening 2025**	**Verschil met Najaarsnota**
H5 Huisvestingswet (5.1, 5.2, 5.3 en 5.7)	2.076	2.080	4
H5/6 Prostitutiebedrijven (5.4 en 6.3)	116	29	-87
H6 Horeca (6.1)	4.259	4.251	-8
H6 Winkeltijdenwet (6.4)	–	–	–
H6 Evenementen (6.5)	1.502	2.081	579
H6 Activiteiten op openbare weg (6.6)	314	297	-18
H6 Leefmilieu (6.7.4)	29	35	5
H7 Reclame (7.3)	19	8	-11
H7 Ambulante handel (7.4)	160	149	-11
H8 Deelvervoer (8.9)	–	–	–
H9 Bedrijfsvaartuigen (9.2)	156	113	-43
H10 Kinderopvang	203	-	-203
Totaal Dienstverlening Europese Dienstenrichtlijn	**8.835**	**9.043**	**208**
Totaal leges	**104.160**	**106.401**	**2.241**

Lokale Lastendruk

Alle heffingen die we aan de Amsterdammers opleggen, vormen de lokale lastendruk. De lokale lastendruk verschilt aanzienlijk tussen gemeenten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) dat verbonden is aan de Rijksuniversiteiten Groningen publiceert jaarlijks over de lokale lastendruk in alle Nederlandse gemeenten. Hier maken we een vergelijking van Amsterdam met de andere G4-gemeenten. We zien dat de woonlasten voor het gemiddelde meerpersoonshuishouden in een koopwoning in 2025 met 12 procent zijn gestegen en daarmee 3 procent onder het gemiddelde van de G4 liggen. In dit overzicht van de lasten voor erfpacht niet meegenomen.

Tabel 5. Lokale lastendruk

	Amsterdam	**Rotterdam**	**Den Haag**	**Utrecht**	**Gemiddelde G4**	**Amsterdam t.o.v. gemiddelde**
Woonlasten in 2021	761	793	664	833	763	0%
Woonlasten in 2022	837	880	747	957	855	-2%
Woonlasten in 2023	921	918	889	1.061	947	-3%
Woonlasten in 2024	944	1.023	923	1.146	1.009	-6%
Woonlasten in 2025	1.058	1.080	960	1.280	1.095	-3%

Ook de individuele belastingtarieven kunnen we vergelijken. Hieronder vergelijken we de belangrijkste tarieven met die bij de andere G4-gemeenten. De vergelijking is gemaakt op basis van de rapportages Kerngegeven belastingen grote gemeenten van de COELO. Daaruit blijkt dat de rioolheffing in Amsterdam structureel onder het gemiddelden van de G4-gemeenten ligt. De afvalstofheffing is over 2025 gelijk gebleven en ligt daarmee voor het eerst ook onder het gemiddelde van de G4-gemeenten.

Tabel 6. Individuele belastingtarieven

	Jaar	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht	Gemiddelde G4	Amsterdam t.o.v. gemiddelde
OZB Eigenaar woning	2021	182	190	152	260	196	-7%
	2022	243	260	207	375	271	-10%
	2023	301	276	251	458	322	-6%
	2024	308	300	259	475	336	-8%
	2025	404	304	272	548	382	6%
Rioolheffing	2021	144	226	151	228	187	-23%
	2022	154	236	155	228	193	-20%
	2023	160	259	177	237	208	-23%
	2024	167	287	185	246	221	-25%
	2025	185	302	191	254	233	-21%
Afvalstof-heffing	2021	435	377	360	345	379	15%
	2022	440	384	385	354	391	13%
	2023	459	384	460	366	417	10%
	2024	469	437	480	425	453	4%
	2025	469	474	496	477	479	-2%

De toename van de woonlasten in Amsterdam in 2025 komt met name door de stijging van de onroerende zaakbelasting (OZB). Dat tarief ligt 6 procent hoger ten opzichte van het gemiddelde van de G4.